

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 15. juni truffet vedtak i

Sak nr: 39/11 (arkivnr: 201100238-31)

Saken gjelder: Klage fra Domstoladministrasjonen på ekstraordinær lagdommer A ved X lagmannsrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Jeppe Normann
Svein J. Magnussen
Bjørg Tørresdal
Rune Jensen

Randi Grøndalen har fratrudd som inhabil i saken, og Rune Jensen, deltok i hennes sted.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak: Ekstraordinær lagdommer A gis kritikk for å ha overtrådt de plikter som stillingen medfører og for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.

Innledning:

I brev av 24. februar 2011 har Domstoladministrasjonen inngitt klage til Tilsynsutvalget for dommere på ekstraordinær lagdommer A i X lagmannsrett. Klagen gjelder brudd på regler for dommers sidegjøremål, og uttalelser i pressen i sakens anledning. A har avgitt tilsvarende 13. april 2011. Domstolleder, lagmann B, har 28. april 2011 uttalt seg i saken. Domstoladministrasjonen har gitt bemerkninger til tilsvaret i brev av 23. mai 2011. I brev av 31. mai 2011 har A varslet at han i løpet av sommeren 2011 vil reise søksmål mot Domstoladministrasjonen for å få prøvet vedtakets gyldighet.

Saksfremstilling

Via presseoppslag høsten 2010 ble klager oppmerksom på at A innehar verv som styreleder i C. Domstollovens kapittel 6A inneholder regler om dommers sidegjøremål, herunder bestemmelser om godkjenning av verv. A hadde ikke søkt om å få godkjent vervet som styreleder.

A ble kontaktet av DA og anmodet om å søke vervet godkjent. Søknad ble innsendt 18. oktober 2010, og ble avslått ved vedtak 1. november 2010. Gjennom flere presseoppslag i perioden oktober til desember 2010 ga A uttrykk for at han var uenig i reglene om dommers sidegjøremål, og måten de ble praktisert på. Han uttalte også at han av den grunn ville fortsette vervet i strid med klagers vedtak. I intervjuene ble det også gitt karakterstikker av Domstoladministrasjonen og enkeltpersoner ansatt i administrasjonen.

Klager har i det vesentlig anført:

For det første var det et klart brudd på dommernes sidegjøremålsreglement å nekte å fratrukke etter at vedtaket forelå. Begrunnelsen fra A går på uenighet om regelverket og Domstoladministrasjonens praktisering av dette. Det foreligger således et bevisst brudd på reglene.

For det andre vises til uttalelsene avgitt til pressen som på flere punkter anses i strid med normene for god dommerskikk. Det er vist til at A har uttalt seg illojalt om Domstoladministrasjonen og navngitte ansatte. Det er særlig vist til 3 uttalelser i E 23. desember 2010 som lyder:

”Jeg har ikke trukket meg og har ingen planer om det. Jeg skal ha et møte med Domstoladministrasjonen i januar, så får vi se hva som kommer ut av det. Det kan godt hende jeg gjør som Ole Brum- sier ja takk, begge deler- og fortsetter i både domstolen og som styreleder. Da må Domstoladministrasjonen i tilfelle gå til sak for å bli kvitt meg, sier A.”

”Dommere har som regel ikke lov til å ha verv i næringslivet, og A unnlot helt bevisst å søke om å gå inn i styret i C – Y’s største skogeier- fordi han er uenig i måten Domstoladministrasjonen (DA) praktiserer regelverket på.”

”D interesserer meg i liten grad. Hans juridiske kvalifikasjoner imponerer meg ikke, det er ikke han jeg har avtalt møter med, sier A.”

A har i det vesentlige anført:

- at Klagers vedtak bygger på feil faktum og lovanvendelse når det gjelder stiftelsens status
- at vedtaket representerer en usakelig forskjellsbehandling

- at vedtaket bygger på gal lovanvendelse hva gjelder dommeres adgang til sidegjøremål
- at vedtaket bygger på feil faktum når det gjelder hans rolle og betydning som ekstraordinær dommer.

Når det gjelder presseoppslagene anføres at både vedtaket av 1. november 2010 og klagen av 24. februar 2011 ble offentliggjort uten at han som berørt part ble informert. Han mottok vedtaket i posten 10 dager etterpå. Han mener derfor at det ikke er hans skyld at saken ble omtalt i pressen. Han viser også til at det ikke er korrekt at han fikk sine uttalelser til gjennomsyn, og mener at det som er skrevet er journalistens ansvar.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget kan treffe vedtak om disiplinærtiltak når en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører eller for øvrig opptre i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236. Det er lagt til grunn i forarbeidene jf. Ot. prp 44 (2000-2001 punkt 11.3.3.) at også overtredelser av reglene om sidegjøremål omfattes av bestemmelsen.

A er ekstraordinær dommer i X lagmannsrett. Også ekstraordinære dommere er omfattet av reglene for god dommerskikk. Domstoladministrasjonen har fattet et rettslig bindende vedtak. Dette kan ikke påklages, jf. domstoloven § 121 d, 2.ledd, men avgjørelsen kan bringes inn for domstolene. A har varslet at søksmål vil bli reist.

Tilsynsutvalget legger til grunn at det ikke kan ta stilling til rettmessigheten eller rimeligheten av vedtaket. Tilsynsutvalget kan derimot ta stilling til om innklagedes manglende etterlevelse av vedtaket, og om hans uttalelser i pressen, er i strid med god dommerskikk.

Det er i klagen vist til "De etiske retningslinjer for dommeratferd". Retningslinjene er vedtatt av Dommerforeningen 1. oktober 2010 og gjelder for alle norske dommere. Retningslinjene er ikke en del av Tilsynsutvalgets regelverk, men vil være retningsgivende og gi føringer på hva som kan anses å være i strid med god dommerskikk.

Domstoladministrasjonen fattet vedtak 1. november 2010 med følgende konklusjon:

"Etter dette har Domstoladministrasjonen kommet til at vervet som styreleder i C ikke kan godkjennes. Søknaden avslås med hjemmel i domstolsloven § 121d første ledd, jf § 121c nr.4."

Gjennom media ble Domstoladministrasjonen gjort kjent med at A ikke ville etterleve vedtaket. A har gitt uttalelser til pressen slik disse er referert over under klagers anførsler. Det er særlig vist til artikkelen i E 23. desember hvor A har latt seg intervjuet. Han har også uttalt seg i forkant av vedtaket, herunder til E 7. oktober 2010 og til F 23. oktober 2010. De øvrige artikler som er fremlagt inneholder ikke uttalelser fra A, men omtaler saken. Sakskomplekset, og særlig det forhold at A ikke er villig til å etterkomme vedtaket, har således avstedkommet relativt omfattende presseoppslag.

Tilsynsutvalget legger til grunn som uomtvistet at A ikke har etterkommet klagers vedtak. Det foreligger således et klart brudd på regelverket. A har ikke bestridt dette, men har argumentert med at vedtaket av forskjellige årsaker er ugyldig/feil.

Det vises til de etiske retningslinjer for dommeratferd punkt 1 som lyder: ”*En dommer skal opptre i samsvar med lov, rettsordenen og god dommerskikk.*” Det vises også til tilsvarende prinsipp nedfelt i domstolsloven § 236. Tilsynsutvalget er av den oppfatning at en bevisst manglende etterlevelse av vedtaket ikke er forenelig med god dommerskikk. A har i tillegg gjennom sin arbeidsavtale akseptert regelverket som en del av sine arbeidsvilkår. Dette fremkommer av avtalen punkt 10. Manglende etterlevelse vil således også være i strid med avtalte arbeidsvilkår.

Når det gjelder uttalelsene til pressen har A ikke imøtegått disse eller gitt uttrykk for at han er feilsitert på vesentlige punkter. Tilsynsutvalget legger således til grunn at uttalelsene er gjengitt noenlunde i tråd med hva han har formidlet til journalistene.

En dommers uavhengighet er et grunnleggende og bærende prinsipp i rettspleien. Videre vil ytringsfriheten sette skranker for reaksjoner overfor den som ytrer seg i samfunnet. Tilsynsutvalget mener at disse prinsipper bare har begrenset verdi i denne saken. A uttaler seg om sin egen sak, der han bevisst har valgt å utfordre regelverket og praktiseringen av dette.

Det burde være uproblematisk å kommentere saken på et saklig nivå. Det påhviler en dommer i særdeleshet å opptre saklig og korrekt i forhold til media. Uttalelsene som er referert ovenfor fremstår som arrogante og provoserende. Tilsynsutvalget er også av den oppfatning at uttalelsene er egnet til å skade domstolenes og dommernes allmenne tillit.

Domstoladministrasjonen har anført at innklagedes opptreden representerer et klart og bevisst brudd på regelverket, og at han bør gis en advarsel. Dette er det strengeste disiplinærtiltaket som kan gis og skal forbeholdes de alvorligste overtrampene, jf. NOU (1999-19) pkt 10.6.3.4.

Tilsynsutvalget er enig med klager i at ekstraordinær lagdommer A's opptreden er en bevisst overtredelse av sidegjøremålsreglene. Hans uttalelser til media er også brudd på reglene om god dommerskikk. Innklagedes opptreden ligger nært opp til en advarsel, men utvalget har under tvil kommet til at det er tilstrekkelig å reagere med kritikk.

A har opplyst at han har til hensikt å reise søksmål om vedtakets gyldighet, og ber derfor Tilsynsutvalget om å utsette saken til den er avgjort i domstolene. Tilsynsutvalget finner ikke å etterkomme denne anmodningen. Skulle domstolene en gang frem i tid komme til at vedtaket ikke er gyldig, vil en slik avgjørelse likevel ikke endre det faktum at A har nektet å etterleve et fattet vedtak. Hans uttalelser til pressen vil i tillegg kunne vurderes opp mot regelverket uavhengig av om en senere rettsavgjørelse skulle komme til at vedtaket er ugyldig.

Etter dette fattes følgende

vedtak:

Ekstraordinær lagdommer A gis kritikk for å ha overtrådt de plikter som stillingen medfører og for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.